

Той различава три рода или три вида на словото : парламентарно, заявително и съдебно ; чръзъ парламентарното вѣгята увѣщава, тоестъ придумва оногози който е на два ума, да земе странж въ едно нѣщо или за него или противу него ; чръзъ заявителното заявява кое е достойно за похвалж или за хулж, а съ съдебното убѣждава за оправданіе или осжжданіе. Тѣзи три вида много пж-тя ся сливатъ въ единъ.

Испытва послѣ каквы доказателства трѣба да употрѣб-ява нѣкой въ тѣзи три вида отъ реторикжтъ и най-послѣ туріж като основж диктуваніето или ясното расправ-яніе, безъ което всяко слово е разнищено и слабо. Той допуща метафоры само додѣто сж тѣ приличны и благо-пристойны, но прѣди всичко изисква сгодното и не прину-деното. А всички тѣзи правила дышатъ духъ философскій, просвѣтенъ и спретность и чувство на изящно като у Атинянинъ, тѣй що и като учи законытъ на реторикж-тъ, показва ся самъ той ораторъ драголибенъ и иску-снѣйшій.

Достойно пакъ за забължваніе е че отъ всичкытъ части на свѣта по онова врѣме само въ Гръціѣ сж зна-ли правилата на краснорѣчіето, защото древня Гръція е езничката страна дѣто е прѣобладавало истинното красно-рѣчіе. Имало е наистинж въ всичкытъ челоуѣцы простото искусство, а еще явявали сж ся на много мѣста и въ ра-зны эпохы слова изящны отъ природно краснорѣчіе ; по-тсва дѣто да ся въодушевяватъ умоветъ на цѣль народъ о-благородванъ, да угождава, да убѣждава а еще и да у-милява и потрясава, това само у старытъ гърцы ся срѣ-ща. Защото жителитъ на Истокъ всички почти сж были робѣ, а отличителна черта на робството е да растлѣва работытъ и да ги измѣнява, а то ще каже че Азійското кра-снорѣчіе было тогызь чудовищно, а западнитъ жители по Аристотелево врѣме были варвари.

Истинното краснорѣчіе ся появило въ Римъ отъ врѣ-мената на Гракхытъ, а осъвършенствовало ся то само въ врѣмето на Цицерона. Маркъ Антоній ораторъ, Ортенцій, Куріонъ, Цесаръ и мнозина другы бѣхж доста искусны ораторы.

И въ Римъ както и въ Атинж краснорѣчіето ся съ